

16 липня 2009 р. перестало битися серце Олексі Степановича Щириці — відомого еколога, академіка Української екологічної академії наук, визначного природоохоронця, відмінника охорони природи, члена Президії Всеукраїнської ради Українського товариства охорони природи (УкрТОП) і редколегії часопису "Рідна природа", почесного розвідника надр, шістдесятника, учасника Великої Вітчизняної війни. Олексі Щириці — автор і співавтор чотирьох оригінальних монографій, брошур і понад 100 наукових праць в галузі наук про Землю, зокрема охорони надр, співавтор, організатор і редактор-упорядник унікальної природоохоронної книги "Геологічні пам'ятки України", яка вийшла двома виданнями і немає світових аналогів.

О. С. Щириця народився 5 серпня 1929 р. в с. Боровиця Чигиринського району Черкаської області. Трудову діяльність О. С. Щириця розпочав ще підлітком у важкі воєнні роки — у 1944 р. у колгоспі "Дружба" в рідному с. Боровиця.

У 1948—1953 рр. — навчався у Львівському державному університеті (ЛДУ) ім. І. Я. Франка. Ще студентом Олексі Щириці під керівництвом акад. Є. К. Лазаренка, який свого часу був головою Львівської обласної організації УкрТОП, зацікавився проблемами охорони надр. По закінченні ЛДУ з 1953 по 1960 р. на посаді доцента кафедри корисних копалин геологічного факультету Київського державного університету

(КДУ) ім. Т. Г. Шевченка він викладав авторський курс "Охорона надр", розроблений на підставі багаторічних досліджень, який став новим словом у теорії охорони надр.

О. С. Щириця був першовідкривачем потужних покладів магнетитових руд з перервами з вмістом заліза 72% на Алдані, що стало підґрунтям для активного розвитку металургії на півдні Якутії. Він автор багатьох робіт з проблем охорони кристалосировини кришталевих жил Алдану, Донбасу та інших регіонів.

У 1960—1968 рр. вчений працював в Інституті геологічних наук АН України на посадах інженера, молодшого і старшого наукового співробітника. У 1965 р. він успішно захистив дисертацію "Умови утворення деяких кришталеносних жил" та отримав вчений ступінь кандидата геолого-мінералогічних наук.

У 1969—1974 рр. О. С. Щириця обіймав посаду директора Дослідного підприємства при Інституті геохімії і фізики мінералів АН України, впроваджуючи наукові прогнози у виробництво. Ним створено нову методіку екологічно чистого буріння в акваторії Азовського моря, яка істотно мінімізувала забруднення моря при розвідці підводних родовищ мінеральної сировини. Потім працював директором Дослідного підприємства при Інституті геологічних наук НАН України. Одночасно за ініціативою акад. НАН України Є. Ф. Шнюкова вчений організував на громадських засадах і донині очолював Всеукраїнську секцію охорони надр і екологічної геології УкрТОП. Його енергія та наполегливість дозволили переконати опонентів, що на берегах Білого та Баренцового морів під вічною мерзлотою таки є тверді, кристаловулкано-плутоногенні утворення, як це переконливо показали результати досліджень, проведених в районі Мурманська. У публікаціях О. С. Щириці присутній глибокий науковий аналіз, всеохоплюючі узагальнення та конкретні висновки, науково обґрунтовані рекомендації, де разом з іншими науковцями він висвітлював завдання подальшого вивчення кімерійських рудних відкладів Азово-Чорноморської провінції, речовинний склад та генезис юрських залізних руд у басейні притоки Дніпра — р. Самара, літологію та мінералогію новоевксинських відкладів акваторії Азовського моря.

4 лютого 1974 р. О. С. Щириця організував і донині очолював Всеукраїнську секцію охорони надр та екологічної геології УкрТОП, яка розробила цілу низку екологічно-природоохоронних

законопроектів та ініціювала їх розгляд у Верховній Раді України різних скликань, зокрема Кодекс про надра. Силами цієї секції проведені пошукові роботи в напрямі комплексних пошуків, розвідки і використання корисних копалин. В серпні 2007 р. за багаторічну природоохоронну діяльність, високий професіоналізм голові Всеукраїнської секції охорони надр та екологічної геології УкрТОП О. С. Щириці присвоєно почесне звання Заслужений природоохоронець України, а у квітні 2009 р. за досягнення у розвідці надр він був нагороджений медаллю В. І. Луцицького.

Олекса Степанович був дуже порядною людиною, доброзичливим, щирим, хорошим організатором, лідером за характером, вмів об'єднувати людей навколо якоїсь ідеї, громадським діячем. Разом з дружиною Л. Д. Щирицею вони виховали чотирьох синів у любові до рідної України, природи, праці та українських народних традицій (різдвяні колядки, шанування батьків та старших, любові до української мови). Ними запропоновано громадськості наукові концепції

"Про захищеність Природи та Дитинства", а також про створення "Козацького національного природоохоронного парку Канівські гори — Холодний Яр". Його позиція скрізь і завжди характеризувалась як позиція по-державному мислячої людини — глибоко продумана, до кінця виважена, науково обгрунтована. Разом з дружиною та чотирма синами дослідник сприяв охороні природи від надр Землі до Космосу.

О. С. Щириця активно протестував проти будівництва Чорнобильської АЕС, Кримської АЕС, планування АЕС у Макарівському районі, будівництва Мукачівської РЛС і багатьох інших реальних загроз для мирного населення України. Ним було організовано 14 Всеукраїнських форумів у регіонах, де він виступав з програмними доповідями надроохоронного змісту.

Геологічна спільнота України глибоко сумує з приводу смерті Олекси Степановича Щириці і висловлює щире співчуття його родині.

Редколегія "Геологічного журналу"